

The Last Straw

I. Cascading Concerns

- תבערה
- קברות התאווה
- משה vs אהרן ומרים
- חטא המרגלים

II. Whose Initiative? Was it Warranted?

- Discrepancy between versions in Bamidbar and Devarim
 במדבר: וידבר יקוק אל משה לאמר שלח לך אנשים
 דברים: ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו
- General agreement of mefarshim on version
- Debate on merits

רשי במדבר יג:ב

שלח לך. לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח; לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו, כמה שנאמר "ותקרבון אלי כלכם" וגו', ומשה נמלך בשכינה, אמר, אמרתי להם שהיא טובה, שנאמר "אעלה אתכם מעני מצרים", חיייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי מרגלים, למען לא יירשוה (תנחומא)

Rashi (quoting the Midrash) views the request itself as sin

רמבן במדבר יג:ב

... אבל ישוב הענין בזה כי ישראל אמרו כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכריה ששולחים לפנייהם אנשים לדעת הדרכים ומבוא הערים ובשובם ילכו התרים בראש הצבא להורות לפנייהם הדרכים כענין שנאמר הראנו נא את מבוא העיר ושיתנו להם עצה באיזו עיר ילחמו תחלה ומאיזה צד יהיה נוח לכבוש את הארץ וכך אמרו בפירוש וישיבו אותנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים וגו' כלומר הערים אשר נבא אליהן תחילה ומשם נבא בכל הארץ וזו עצה הגונה בכל כובשי ארצות...

Ramban defends the initial request

III. Defining the Sin

A. The Problem

במדבר פרק יג

וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אלהם עלו זה בנגב ועליתם את ההר:
 וראיתם את הארץ מה הוא ואת העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב:
 ומה הארץ אשר הוא יושב בה הטובה הוא אם רעה ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם
 במבצרים:
 ומה הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי
 ענבים:

And Moshe sent them to spy out the land of Canaan, and he said to them: Go up here into the South, and go up the mountains;

And see the land, what it is; and the people that dwell therein, whether they are strong or weak, whether they are few or many;

And what the land is that they dwell in, whether it is good or bad; and what cities they are that they dwell in, whether in camps, or in strongholds;

And what the land is, whether it is fat or lean, whether there is wood therein, or not; and strengthen yourselves, and bring of the fruit of the land.'—and the season was the season of the first-ripe grapes.

- Whose idea was the mission of the spies? Comparing to the version in Devarim...
- Was the initial request, itself, a sin?

רמב"ן במדבר פרק יג פסוק ב

ועוד מה עשו המרגלים, כי משה אמר להם (פסוק יח) וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב, ואמר להם בערים (פסוק יט) הבמחנים אם במבצרים, ועל כל פנים היו צריכין להשיבו על מה שצוה אותם. ומה פשעם ומה חטאתם כשאמרו לו (פסוק כח) אפס כי עז העם והערים בצורות גדולות, וכי על מנת שיעידו לו שקר שלח אותם:

Ramban

What did the Spies do [wrong]?

Did Moshe send them for the purpose of presenting false testimony?

B. A Three-Stage Response: Immediate Issue, Increasing Culpability

Stage One

במדבר פרק יג: כז-כט

ויספרו־לו ויאמרו באנו אל־הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה־פריה אפס כִּי־עז העם הישב בארץ והערים בצרות גדלת מאד וגם־ילדי הענק ראינו שם עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבوسی והאמרי יושב בהר והכנעני יושב על־הים ועל יד הירדן

And they reported to him and said: “We came to the land you sent us to; it does indeed flow with milk and honey, and this is its fruit.

But-- the people who inhabit the country are powerful, and the cities are fortified and very large; moreover, we also saw the offspring of the giant there.

Amalekites dwell in the Negeb region; Hittites, Jebusites, and Amorites inhabit the hill country; and Canaanites dwell by the Sea and along the Jordan.”

- Overstepping of bounds, changing the mission [Akeidat Yitzchak: move from the role of יועצים to the role of מרגלים]
- Introduction of doubt, use of word אפס

Stage Two

במדבר פרק יג: ל-לא

ויהס כלב את־העם אל־משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי־יכול נוכל לה
 והאנשים אשר־עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל־העם כי־חזק הוא ממנו

Caleb hushed the people before Moshe and said, “We shall surely ascend and conquer it, for we shall surely can do it.”

But the men who had gone up with him said, “We cannot ascend against that people, for it is stronger than we.”

- Calev’s immediate reaction proves the danger of the first stage in retrospect
- Spies from ostensible reporting move to outright rejection
- Nechama Leibowitz: Double entendre in the word ממנו [first person plural, third person singular]

רשי במדבר יג:לא חזק הוא ממנו. כביכול כלפי מעלה (סוטה כ"ה)

Stage Three

במדבר: פרק יג: לב-לג

ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל־בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת
 יושביה הוא וכל־העם אשר־ראינו בתוכה אנשי מדות

ושם ראינו את־הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם

And they brought forth an evil report among the Israelites about the land they had scouted, saying, “The country that we traversed and scouted is one that devours its settlers. All the people that we saw in it are men of great size;

we saw the Nephilim there—the sons of giants from among the Nephilim—and we were in our own eyes as grasshoppers, and so we were we in their eyes.”

- No longer double entendre, suggestion
- Open, deliberate campaign by all means possible
- Lashon Hara concerning the land... יושביה (various interpretations)
- Devastating final words: ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם

Additional overall note: Turning feelings into facts

III. Forgiveness?

במדבר פרק יד: כ-כג

ויאמר יקוק סלחתי כדברך:

ואולם חי אני וימלא כבוד יקוק את כל הארץ:

כי כל האנשים הראים את כבדי ואת אתתי אשר עשיתי במצרים ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי:

אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל מנאצי לא יראוה:

And Hashem said: 'I have forgiven according to your words.

But, as I live--and all the earth shall be filled with the glory of HaShem—

Surely all those men who have seen My glory, and My signs, which I wrought in Egypt and in the wilderness, and have tested Me these ten times, and have not hearkened to My voice;

Surely they shall not see the land which I swore unto their fathers, and all who have despised Me shall not see it.

- Critical redefining of forgiveness and success: Intergenerational [חלוקת הארץ]

במדבר פרק יד: יג-יט

ויאמר משה אל יקוק ושמעו מצרים כי העלית בכחך את העם הזה מקרבו:

ואמרו אל יושב הארץ הזאת שמעו כי אתה יקוק בקרב העם הזה אשר עין בעין נראה אתה יקוק ועננך עמד עליהם ובעמד ענן אתה הלך לפנייהם יומם ובעמוד אש לילה:

והמתה את העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר: מבלתי יכלת יקוק להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר:

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר:

יקוק ארך אפים ורב חסד נשא עון ופשע ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים:

סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה:

And Moses said to Hashem: 'When the Egyptians shall hear—that You brought up this people in Your might from among them—

And they will say to the inhabitants of this land, who have heard that You, Hashem, are in the midst of this people; to whom You, Hashem, have appeared face to face, and Your cloud stands over them, and You go before them, in a pillar of cloud by day, and in a pillar of fire by night; And now if You shall kill this people as one man, then the nations who have heard of your fame will speak, saying:

Because Hashem was not able to bring this people into the land that He swore unto them, therefore He has slain them in the wilderness.

And now, I pray, let the power of Hashem wax great, as You have spoken, saying:

Hashem, slow to anger, and great in lovingkindness, forgiving iniquity and transgression, and that will by no means clear the guilty; visiting the iniquity of the fathers upon the children, upon the third and upon the fourth generation.

Forgive, I pray, the iniquity of this people according unto the greatness of Your lovingkindness, and as You have forgiven this people, from Egypt even until now.'

ויאמר יקוק סלחתי כדברך:

- HaShem forgives as per Moshe's words
- God's forgiveness will not exceed our own vision for ourselves

תלמוד בבלי תענית כט.

וכתיב: במדבר יד, א ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא אמר רבה אמר ר' יוחנן (אותו היום ערב) תשעה באב היה אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות

Origin of Tisha B'Av-crying for generations
 Also first step towards Yamim Noraim